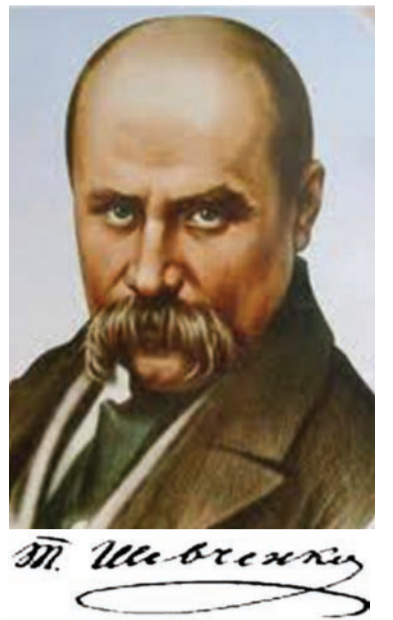

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXIV. № 13-14 (липень) 2017

На сцені фестивалю «Співжиття» – Радівці. Фото Миколи Курилюка

Прочитайте:

- ❖ Міжнародний фестиваль української естрадної музики імені Назарія Яремчука
- ❖ Дні міста Серету
- ❖ З архівів: Чи зрозуміємо ми колись...
- ❖ Трафунки
- ❖ Російська мітологія і Анна Ярославна
- ❖ Річниці народження Юрія Яновського і Євгена Гуцала відмітила Бухарестська організація СУР
- ❖ Крапка над «і»
- ❖ Наші ювіляри

У ТЯЧІВСЬКІЙ РАЙОННІЙ БІБЛІОТЕЦІ ВІДКРИЛИ СЕКЦІЮ РУМУНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До Тячівської районної бібліотеки завітала делегація з Румунії та віце-консул Румунії в Солотвино Луч'ян Інрей.

У складі делегації також перебували: Теодор Арделян – генеральний директор бібліотеки повіту Мараморош; Сільвія Нестореску – представник асоціації бібліотек Румунії; Онук Немеш – директор асоціації «Астра»; Луч'ян Інрей - віце-консул Румунії в Солотвино.

Гостей з Румунії привітали Михайло Полажинець – перший заступник голови Тячівської РДА; Василь Кушілка, заступник голови Тячівської районної ради; Василь Гудак – начальник відділу культури Тячівської РДА та Іван Ботош - голова товариства «Дачія», який супроводжував делегацію і був перекладачем.

Основною метою приїзду делегації стало відкриття секції румунської літератури у районній бібліотеці. З приводу чого закордонні гості привезли і подарували закладу 125 книг румунською мовою найбільш відомих авторів. Серед них і поезії Міхая Емінеску, які перекладені більш ніж 60 мовами світу.

Відтак генеральний директор однієї з найбільш популярних бібліотек повіту Мараморош Теодор Арделян пообіцяв привезти ще більше літератури і запросив присутніх відвідати їх заклад в Румунії. А також запропонував налагодити співпрацю з обміну книгами, зауважив, що їх читачі україномовного походження залюбки читатимуть книжки на рідній мові, яких у них не вистачає, повідомляють в прес-службі Тячівської райдержадміністрації.

Ярослав ОДОВІЧУК

РОСІЙСЬКА МІТОЛОГІЯ І АННА ЯРОСЛАВНА

Весь час кремлівський наступ на Україну супроводжувався історичною шизофренією, яка слугувала певним виправданням намірів знищити українську державність. Виправданням для самого Кремля і люмпен-пролетаріату, який є основною електоральною базою самого Володимира Путіна.

Заява останнього в Парижі, що, мовляв, дочка Київського Князя Ярослава (Мудрого) Анна проклала шлях для російсько-французьких стосунків, звучить як марення божевільного. Втім, як й інші «історичні» памфлети кремлівського карлика.

Але лишати без уваги цього не можна. В. Путін, очевидно, переслідував цілком прагматичну і чітку мету – завдати потужного ідеологічного удару по Україні.

Росія – це країна з украденою історією, вкраденою назвою, фальшивим державним мітом. Саме існування України – це неправова шкода для цього міту, автоматичне його спростування. Саме тому це не закінчиться ніколи. Хіба що аж до часу нашої перемоги над Кремлем. Іншого варіанту просто не існує.

Не зважаючи на те, що цього удару завдали Україні, медаль має свій зворотній бік. В. Путін сам собі завдає удару. Подібними заявами він розписується у вторинності та фальшивості російської державності. Коли Київ був одним з основних політичних центрів Європи, коли князь Ярослав був тестем найвпливовіших людей світу та й сам був одним з них, коли Київ був центром однієї з найбільших держав світу, на місці Москви було болото. І цього ніщо не змінить. Ніяка брехня. Вся «велич» Кремля стоїть на давньокиївському фундаменті, який з-під неї потрібно висмикнути, що потягне за собою руйнування цілої конструкції, яку побудували на суцільній брехні.

Неповносправний державний міт. Неповноцінні мотиваційні настанови. Комплекс меншовартості, котрий породжує необхідність принижувати й вбивати інших заради сумнівного самоствердження. Це сьогоднішня Московія.

Все це потрібно доносити до європейців. Адже заява кремлівського шизофреніка орієнтована не тільки на внутрішніх російських люмпенів, але й на світову спільноту, яку він вперто хоче переконати у своїй «величчю».

Україна має кинути всі сили для висміювання цих заяв, для знищення кремлівського міту, формування для Росії образу вторинності. Нам потрібно наполягати на своїй первинності та злодійкуватості Кремля у світовому масштабі.

Тоді вдасться обернути цю зброю проти В. Путіна, проти Кремля. Але покищо серйозних рухів від офіційного Києва в цьому напрямку не видно. В нинішнього правлячого прошарку в Україні, на жаль, інші цінності та пріоритети. Вони забули, що військові поразки від Кремля починаються там, де ми програємо ідеологічну війну.

**Олександр СОЛОНЬКО –
юрист політичний аналітик, Київ
«Газета по-українськи»**

ДНІ МІСТА СЕРЕТУ (14-16 липня)

Раз постановлений плином часу, привілей статусу стоельного міста обов'язково треба зберігати і вшанувати, інакше той же самий час змете зі свого простору, часто непоправно, оцю шляхетну позначку.

Серет і серетчани зрозуміли, пам'ятають і дотримуються цієї почесності, бо не даремно поставили на сторожі свого міста своєрідний воєводальний почет найвишніших господарів середньовічної Молдавії: Сас-воєвода, Маргарета Мушата, Драгош-Воде, Богдан-Воде, Олександр Добрий, Штефан Великий. Гімназійну школу названо «Петру Мушат», ліцей «Лацку-Воде» а сторожить оце місцеве воєводство освіти господар румунського красного слова Міхай Емінеску.

Не менш гідні вищезазначеного привілею видаються і нинішні покоління. Вже п'ятий рік підряд Мерія міста Серету і Культурний центр «Міхай Теліман» організують Дні міста. Свято відбувається протягом трьох днів, а його складають культурні події, спортивні змагання та розважальні моменти.

У вітальному слові мер міста Серету Адріян Попою підкреслив, що така подія є

ZILELE ORAȘULUI SIRET
Casa de cultură "Mihai Teliman"

14 IULIE	ORA 16 TENIS DE MASĂ (COPII) ORA 18 TENIS DE MASĂ (ADULȚI)	
15 IULIE	ORA 10 ȘAH (COPII) ORA 11 REBUS DEZLEGARE ORA 13 TABLE	
16 IULIE	ORA 10 ȘAH (ADULȚI) ORA 18 CICLISM	

кільного віку, малих школярів, гімназистів, ліцеїстів, студентів, дорослих людей і навіть старшого віку.

Запрошено і гостей з України: Хор «Драгош-Воде» з Чернівців та вокально-інструментальний колектив «Дінакорд» з міста Глибоки.

Колективи дитячих садків міста організували взаємовпливні ігри, включаючи таким чином безліч дітей, які прийшли з родичами більше покататись на різних улаштуваннях для дозвілля: мініавтомобілі, гойдалки, трампліни, каруселі тощо.

Особливої уваги публіки заслужив виступ вокальної групи «Нове життя» дітей-інвалідів або з легкими психічними вадами з відповідної медичної установи міста Серету.

Розважали серетчан та прийдешній

люд багато вокальних та інструментальних колективів, солісти народної та естрадної музики, танцювальні ансамблі. Постійно беруть участь у культурних подіях міста і спортивних змаганнях представники української громади міста Серету, але і з близьких сіл. Відмітимо і цього разу яскраві виступи ансамблю «Коломийка» з Серету під професійним керівництвом пані Зірки Янош, дочки невтомного культурного діяча, видатного викладача музики, хормейстра, диригента Валеріяна Яноша.

Не меншого блиску показали ансамбль «Козачок» з села Балківці, під керівництвом талановитого фахівця українського танцю Петра Шоймана та ансамбль «Червона калина» з села Негостини під керівництвом наполегливого культурного діяча Юліяна Кідеші. Не перевищуємо нашої оцінки, коли твердимо, що всі три ансамблі сягнули високого рівня виступу, особливої майстерності виконання, бо публіка довготривалими оплесками, підкреслювала це.

В спортивних змаганнях брали участь і діти, і юнаки, і дорослі. Пробували свої вміння, талант і сили в настільному тенісі, шахматах, розв'язуванні кросвордів та у велогонці. Розважалися у шашках. Найкращі отримали грамоти і грошові премії. Добрий настрій, радість, дружні відносини панували понад все.

дуже потрібною, бо дає змогу бачити здобутки пройденого року, хоча б у духовному плані, і встановити правильно проекти для наступного.

Це справді є святом міста, тому що охоплює весь люд місцевості: дітей дош-

Я бачив як господарі середньовічного Серету стискали руками свої мечі і тихо шептали: Не даремно боролися ми! А сьогоднішні господарі міста мудро кивали головою, нібито у відповідь: Не даремно боремся і ми!...

Євсебій ФРАСИНЮК
Фото автора

КРОВ – НЕ ВОДИЦЯ, АБО НАВПАКИ

Шістдесяті роки. Два очільники української громади з Канади в турне по європейських країнах, де проживають українці. Перший – Петро Кравчук, один з лідерів канадських українців, комуніст, а другий містер Прокопчак, заступник генерального секретаря Комуністичної партії Канади.

Вони сконтактувалися з Румунською комуністичною партією, виявивши бажання зустрітися з працівниками газети «Новий вік». Оскільки вони були **товариші**, а не заокеанські націоналісти, все було окей. Головного редактора «Нового віку» Йона Колесника було викликано до секції з питань преси ЦК РКП, де йому було дано інструкції щодо зустрічі з канадськими **товаришами**.

Колесник українською мовою не володів, а тільки розумів її, тому узяв мене за «тлумача». Як і годиться комуністам, ми зверталися одні до одних солідарним **товариш**.

Головний редактор «Нового віку» товариш Колесник розповідав заокеанським гостям про наше «прекрасне життя», в тому числі й українців, у соціалістичній Румунії, а я перекладав.

Ми водили канадських товаришів по Бухаресті, і одного дня повели їх у Музей села. Саме тоді там була група радянських туристів які, звісно, розмовляли між собою по-російськи. Аж ось, Петро Кравчук запитусь їх звідки саме вони з Союзу, а один турист відповідає, що з Росії. Канадський гість настоює: з Росії, та звідки саме, бо Росія велика. Той же турист єхидно усміхається і бундючно відповідає: з Києва.

В цей момент у товариша Кравчука озивається його українська кров і він гнівно вибухає: Київ – то Україна, а Росія то Москва, Ленінград, Урал... Обурення товариша Кравчука щире, непідроблене, він раптом наче стає «заокеанським українським націоналістом», виправдовуючи ярлик, який радянська пропаганда прикріплювала до всіх тих, котрі у вільному світі не погоджувалися із становищем України в імперії «червоного диявола».

Та гнів товариша Кравчука – немов горох об стіну. Турист зневажливо махнув рукою і відрізав: А нам всё равно!

БЕРЕЖІМО СТАРОВИНУ, АБО ТОЙ БУДУЄ, ТОЙ РУЙНУЄ!

Колись я прочитав у журналі «Вітчизна» оповідання під назвою «Бережімо торфовища», в якому екологи застерігали, що осушування боліт і перетворення їх у родючі землі, меліоративні роботи взагалі, порушують природну рівновагу відповідної зони. Дивно, що такий твір пропустила цензура, адже відомо, що в Радянському Союзі одним із мобілізуючих гасел було «Підкоримо природу». До чого це призвело – відомо, досить згадати розорання цілинних земель у Середній Азії, які швидко стали пустелею.

Але в даному випадку маю на увазі не справу захисту природи. Торкнувся збереження старовини – як духовної, культурної, так і матеріальної. Точніше маю на оці збереження історичного вигляду міст.

Перебуваючи років двадцять тому у Франції, а саме у Нормандії, я потрапив у невелике місто Сен-Мало, яке мало суцільно сучасний вигляд, хоча воно датувало з Середньовіччя. Мій подив розвіявся, коли прочитав на кам'яному монументі, присвяченому герою французького «Резістансу», тобто Опору, що місто було дощенту зруйноване союзною авіацією перед висадкою союзних військ у Нормандії 1944 р. Зі всіх будівель дивом уцілів тільки собор.

Тут руйнацію можна пояснити жорстокими законами війни. Пригадаймо хоч би зітертя з лиця землі монастиря Монте Казіно в Італії, або безпричинне знищення союзною авіацією німецького міста Дрездена, де загинуло під бомбами понад 200 тисяч мирного населення.

Та повернуся «додому», на рідну Буковину, де нові комуністичні «зодчі» бездумно спотворили історичне обличчя ряду міст, наприклад, Радівців або Серету.

Радівці – одне з рідкісних міст, через яке пролягає залізнична

Православний собор у Радівцях

колія і ходять поїзди. Обіч дороги, що веде до містечка Дорнешти (вісім км.), залізниця прилягає майже впритул до домів – здається, що якщо відкрити вікно, можеш досягти рукою до поїзда. А майже в самому центрі міста, край парку, була колись будівля Ґара міке, себто малого вокзалу, з червоної пресованої цегли (див. вокзал у сучавських Бурдуженах). Там зупинялися пасажирські поїзди і з них сходили люди, аби не їхати аж до великого вокзалу, до якого з центру міста досить таки далеченько. Ту будівлю знесли, хоча вона була одним із історичних «штрихів» міста, їй можна було дати інше призначення. Та новим «зодчим» вона чомусь муляла очі.

А в центрі Радівців майже трикутником облягала старий ринок споруда з такої ж пресованої цегли, в якій містилися майстерні традиційних ремесел – залишки середньовічних ремісничих цехів, узаконених ще Маґдебурзьким правом.

Комуністичні «зодчі» вважали їх, мабуть, «пережитками минулого», і споруда впала під напором бульдозерів. Тепер на їх місці стоять модерні торговельні магазини, а поруч житлові «блоки», оті бетонні коробки, і все це змінило центр Радівців до невпізнання.

Історію – на сміття. Так можна зрозуміти концепцію прихильників «нового», хоча оте «нове» часто потворне. І так, місто Радівці втратило значну частину історичної ідентичності, бо кожний мер мав амбіцію обов'язково щось зруйнувати і матеріалізувати власну «візію».

Адже вони не могли відставати від першого «зодчого» Румунії, диктатора Ніколає Чаушеску, якому у Бухаресті, наприклад, заважали храми божі – церкви, і він велів руйнувати їх.

Коли я працював у газеті «Новий вік» і брав інтерв'ю у мера Серету Петру Фасоле, а той знайомив мене з планами перебудови міста, я просив його зберегти якомога більше старих будинків. Та він не погоджувався, переконуючи, що вони віджили свій вік, що місто треба обов'язково оновити. І так, Серет, перша столиця Молдавського князівства, втратив половину свого історичного обличчя і тепер має гібридний вигляд. На щастя, нові будови у центрі міста спроектував талановитий архітектор, вони досить вдало вписуються у новий урбаністичний пейзаж. Крім того, настала груднева революція, завдяки якій ряд старих будівель залишився на своєму місці.

Михайло МИХАЙЛЮК

«ХРУЩ НА ШЕВЧЕНКОВІЙ ВИШНІ...»

Отак себе схарактеризував поет, чия слава за останні три десятиліття сягнула нечуваних вершин, а його творчість із часу, коли Дмитро Павличко оприлюднив радянському читачеві 1967 року вперше поетичну збірку вибраного «Пісня про незнищенність матерії». З того часу поезія Богдана-Ігоря Антонича (1909-1937) стала предметом численних досліджень, потрактування із різних методологічних точок зору та естетичних орієнтацій. Зі всіх цих критичних оцінок одна залишається непохитною: творчість Антонича глибоко закорінена в українську ментальність, вона є по своєму оригінальною ланкою в руслі літературної традиції свого часу. До недавня читач небагато знав про кололітературну діяльність в мистецькому житті того періоду в Львові. З часом виявилось, що Богдан-Ігор Антонич розгортав активну, цілеспрямовану діяльність в утвердженні новаторських, авангардистських поглядів на мистецтво, зокрема поезію. Як і в інших європейських культурах, у Львові в прижиттєвий період Антонича домінувала множинність стильових напрямів авангарду, утверджена насамперед гуртками живописців, до яких часто примикали львівські групи поетів. Серед них було й об'єднання «Artes», членом якого був і Антонич, який обстоював абсолютну незалежність і особність, його іманентну природу краси і нового світу, новостворення, новотворення достатнього самого собі.

1967 року, в першому радянському виданні поезії поета під назвою «Пісня про незнищенність матерії», Дмитро Павличко, упорядник згаданого видання, писав не без крихти жалю у вступній статті: «Так мало тепер знають про нього, що хочеться починати майже неймовірним твердженням: Антонич був поетом і жив колись у Львові...». Спливали роки, але для утвердження й популяризації творчості цього винятково своєрідного поета для української літератури, який проголосив єдність людини з природою, з біосом, закони якого «однакові для всіх», виробивши цілісну концепцію «євангелії природи», в якій «Антонич така сама частина природи, як трава, вільхи, зозулі, лисиці тощо, частина, органічно

зв'язана з загальним біологічним ростом...», не було зроблено майже нічого. Та, парадоксально, якщо ім'я поета не часто згадувалось на сторінках журналів, поезія його посідала дедалі вагоміше місце у творчій біографії молодих поетів, їхньому наближенні до розуміння сутності поезії, її подальшого розвою та своєрідності Антоничевої філософії природи і життя. І лишень недавно, коли українські історики літератури стали заповнювати так звані «білі плями», поезії Богдана-Ігоря Антонича віддано належну увагу. 1989 року в серії «Бібліотека поета» вийшов том його поезії, а видавництво «Каменярь» випустило збірку «Весни розспіваної князь. Слово про Антонича», в якому зібрано майже все, що писалося про поета у світі: спогади, статті, есе, листи та поезії, присвячені авторові, який «був хрущем і жив колись на вишнях,/ на вишнях тих, що їх оспівував Шевченко».

А ким був у житті Богдан-Ігор Антонич, чий життєвий обірвався 1937 року в неповному двадцятивосьмирічному віці? Лемківський хлопчина, зачарований таїною життя, що народився 5 жовтня 1909 року в селі Новиця (теперішня Польща) в сім'ї священика. Виявляв зацікавлення малярством і музикою, що пізніше позначиться на його поезії, навчався у Сяноцькій гімназії, а потім у Львівському університеті, де здобув ступінь магістра. За своє коротке життя надрукував три збірки поезії: «Привітання життя» (1931), яка відзначалась новизною тематики й вибагливістю звукової інструментовки вірша, «Три перстені» (1934) – найдосконаліше ліричне творіння поета, в центрі якого образ Лемківщини і казковий світ молодості поета, його зачарування життям і намагання прочитати його ваблячий тайнопис, занурюючись у первісні шари людського й природного начал біосу. Пластика поетичних образів цієї залитої сонцем збірки, глибока й несподівана асоціативність її рядків та веселий перехлюп лемківського життя, сприйнятого Антоничем через музику й світло, й сьогодні дивує читача. Та найбільш повно антоничівська філософія природи виявилася у третій прижиттєвій збірці – «Книга Лева» (1936), яка, роз-

виваючи ідею біологізму, накреслену в попередній збірці, закладає основи поетової філософії зв'язку між природою й людиною, розкриваючи «таємницю життя» в єдності духовних і матеріальних виявів, коли відстань між автором і середовищем постійно зменшується, аж доки поет не переливається в речі, явища. Поет настільки органічно злитий з природою, з її первісними виявами життя, що відірвати його від неї просто неможливо. Заперечення прогресу шляхом поринання в онтогенетичні процеси, занурення в давнину невиділеності-ще-з-природи продовжиться і в першій посмертній збірці Антонича «Зелена євангелія», щоб у останній «Ротації» (обидві -1938) все це конкретизувалось у конфлікті між природою й містом, соціальні мотиви стаючи на цей раз домінуючими.

Стоячи під знаком сонця, або Лева, п'ятого знака зодіака, поезія Богдана-Ігоря Антонича пройшла за кілька років дивовижно ґрунтовні й глибокі еволюційні метаморфози від одиночного до загального, від конкретного розкриття його таємниці, від готового до новобудови через заперечення, відокремлення й поєднання за невловимими законами поезії, через виокремлення до асоціативності, від знаку до символу, а далі до міфа, розкриваючись світові її первородною красою, дивуватись якій будуть ще багато й багато поколінь, бо вона свіжа, як новозйдене сонце.

Микола КОРСЮК

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Дійові особи:

Пан Джордж – господар будинку
Пан Томас /Том/ – його брат, теж господар будинку
Карамфіл – їхній слуга

ЯВА 3

(Пан Джордж і Карамфіл)

Пан Джордж *(входить позіхаючи і, не зазримітвивши Карамфіла, наближається до портрета бабусі):* Ох, як добре виспався, як ніколи... Господи, як добре виспався!.. Але куди зникла Калина?! Може, і не спала в ліжку зі мною... не пам'ятаю нічого. Господи, як добре виспався!.. *(до портрета)* Все, кінець! Finita la commedia! Сьогодні я тебе продам! Продам, чуєш?! Як одну... бабусю. Якщо в конверті пише, що ти все майно залишила моєму столклятому братикові, то я змушений буду продати тебе, як корову, а так ліпше продам тебе наперед, як бабусю... як рідну-ріднесеньку бабусю... Але де та Калина, чи спала в ліжку зі мною?.. Не пам'ятаю нічого, бо поклався в ліжку разом з курми.

Карамфіл *(до публіки):* Хіба я ж не говорив вам, що це заразна хвороба?

Пан Джордж: Ти тут, Карамфіле?

Карамфіл: Тута я, пане, тута, а де ж мені бути?..

Пан Джордж: І про що базикаєш?

Карамфіл: Про ніщо, тобто про вас...

Пан Джордж: Про мене?!

Карамфіл: Ні, пане, не про вас, а про вашу хворобу...

Пан Джордж: Я хворий?!

Карамфіл: А хто, я?!

Пан Джордж: Ти хворий?

Карамфіл: Я?.. Ні!

Пан Джордж: Я теж не хворий...

Карамфіл: А пілюльки?

Пан Джордж: А, пілюльки, то не від хвороби, а просто так... від...

Карамфіл: Від чого, пане?

Пан Джордж: Не твоє діло, Карамфіле!

Карамфіл: А тепер воно вже і моє.

Пан Джордж: Про що ти?

Карамфіл: Про хворобу.

Пан Джордж: Яку хворобу?

Карамфіл: Нашу спільну... тобто загальну, людську, земну, бо святі *(хреститься)* не вживають пілюльок, як ми з вами...

ЧУДОТВОРНИЙ ПОРТРЕТ

(Комедія в трьох діях)
(Продовження з минулого числа)

Пан Джордж: Говориш, начебто цілу ніч не спав, а думав...

Карамфіл: Спати не спав, але і думати не було часу, бо...

Пан Джордж: Бо що?

Карамфіл: Нічого, пане, пілюльки...

Пан Джордж: Ти не бачив її?

Карамфіл: Лежить в моєму ліжку.

Пан Джордж: Калина?!.. В твоєму ліжку?!..

Карамфіл: Ні, пане, що ви?! Що мала б шукати Калина в моєму ліжку?

Пан Джордж: А хто тоді лежить в твоєму ліжку?

Карамфіл: Книжка пана Тома, з якою я ляг сночі.

Пан Джордж: Ти відколи читаєш, Карамфіле?

Карамфіл: Від сночі, пане.

Пан Джордж: Слухай, Карамфіле.

Карамфіл: Слухаю, пане.

Пан Джордж: Том пішов?

Карамфіл: Пішов, пане.

Пан Джордж: Хай іде до дідька! Слухай мене уважно. Після того, як піду і я...

Карамфіл: Ви теж туди?

Пан Джордж: Кудя?

Карамфіл: До... кудя і ваш брат.

Пан Джордж: Не мели дурниць, а мотай на вус: візьмеш портрет, загорнеш його гарненько в папір і...

Карамфіл: І понесу його на адрес, що написаний на папірці, який ви витягнете з кишені халату.

Пан Джордж *(здивовано):* Ти звідки знаєш?

Карамфіл: Вгадав.

Пан Джордж *(витягаючи папірець):* понесеш його на цей адрес, знайдеш пана Сміта Бауєра, передаш йому портрет і запросиш за нього сім тисяч, зрозумів?!

Карамфіл: Зрозумів. Знайду пана Сміта Бауєра, передам йому портрет і запрошу за нього десять тисяч.

Пан Джордж: А він дасть тобі десять?

Карамфіл: Дасть, бо роботи художника, який намалював портрет, дуже цінні.

Пан Джордж: Відколи ти розумієшся на живопис?

Карамфіл: Останнім часом я захоплююся багатьма речами...

Пан Джордж: А гроші...

Карамфіл: А грішми не захоплююся, бо культура...

Пан Джордж: А гроші...

Карамфіл: Гроші, які отримаю, принесу вам.

Пан Джордж: Так, так, Карамфіле!

Карамфіл: А якщо запитає пан Том, де портрет, скажу, що не знаю, що забув двері відкриті, що?...

Пан Джордж: Карамфіле, ти дивиєш мене.

Карамфіл: Якщо панові так вигідніше...

(Пан Джордж виходить.)

ЯВА 4

(Карамфіл сам)

Карамфіл *(загортає портрет у папір):* Нема

що робити, добродійко... я не винен, що ти не варта ні гнилої цибулі, про діравого гроша нема що й говорити, добре, що бодай отой художник, як його до чорта звати?... Найбільший в Австро-Угорській імперії... і тому твій портрет стільки варт, а ти не вартуєш нічого, ні закопана, ні розкопана, тому тебе, твої внуки розкопувати не будуть, твоє щастя, що не вартуєш нічого, бо інакше... А так лежи собі спокійно, бо досить порозкидано жила на грішному світі: Замок на березі Тиси, хати порозкидані по всіх селах, вілли в Сігеті та Сукмарі, сади, ліси, ставки, млини, виноградники, гроші в швейцарському банку... Але таке воно трикляте життя! Я не винен, ти собі наробила шкоди власною рукою, але спи спокійно, спи... якось воно ме...

(Далі буде)

Річниці народження Юрія Яновського і Євгена Гуцала відмітила Бухарестська організація СУР

Бухарестська організація СУР дбала постійно, щоб річниці видатних особистостей у галузі літератури, історії, музики були відмічені і у нашому колі. Тим паче, що у певний час, у перші роки нашого відродження, дехто закидав, що нібито українці Румунії тільки Шевченка визнають і тільки його вміють святкувати! Тому ми подумали зробити так, щоб ці стереотипи були спростовані і щоб усі зрозуміли, що український народ багатий на славних людей, які на протязі історії проявили себе і залишили глибокі сліди у різних галузях. Правда, неперевершений Тарас Шевченко залишається назавжди українським національним поетом і генієм, який продовжує надихати талановитих творців поетичного слова, і його ми повинні відзначати щороку!

Таким чином, ми почали організувати, особливо у останні роки, урочисті річниці українських особистостей – як із України, так і з Румунії, присвячені Івану Франку, Лесі Українці, Ользі Кобилянській, Степану Ткачуку, історикові Михайлові Грушевському, композитору Миколі Лисенку, українській співачці із Америки, Квітці Цісик чи оперній співачці Оксані Петрусенко з України.

Двом письменникам – Юрію Яновському (1902-1954) і Євгену Гуцалу (1937-1995) ми вирішили присвятити «Художньо-літературний вечір», який пройшов 17 червня у бухарестському приміщенні СУР.

Через зайнятість викладачів та студентів філологічного факультету української секції, їх участь у різних іспитах, ми не змогли активніше прилучити їх до цього заходу. Якщо 30 травня ми змогли зорганізувати на факультеті симпозіум про життя і творчість святих Кирила і Мефодія, «апостолів слав'ян», на досить високому рівні, то цей літературний захід пройшов, так би мовити, більше на «сімейному» рівні, але в дружній атмосфері.

Завітали до нас пані Магдолна Гросу, радник у Міністерстві культури Румунії і друг українців Бухаресту, пані Анна Равлюк, видатна художниця з України, яка прославилася себе в Румунії, Англії і по цілій Європі, письменник і шеф-редактор газети «Український вісник» Михайло Михайлюк, який прибув привітати нас зі святом у новому приміщенні, і ще багато інших.

І так, маючи на вечорі українців і друзів румунів та інших національностей, прихильників нашої культури, нам випало говорити на цей раз про цих двох письменників на державній румунській мові. Я представила Юрія Яновського, а студентка-мастерантка Кріна Грінь – Євгена Гуцала.

Маючи переклад поезій Юрія Яновського на румунську мову у книзі-альбомі «Український авангард», недавно виданої письменником Лео Бутнару із Кишинева, румунська артистка і давній друг українців Дойна Гіцеску майстерно прочитала учасникам ряд поетичних творів, які увійшли до єдиної збірки поезій, виданої за життя Яновського – «Прекрасна УТ» (1928 року). Як відомо, Юрій Яновський перейшов потім майже виключно на прозу і драматургію, вписуючись в українську літературу першої половини ХХ-го століття, як один із найвидатніших романістів цього періоду. Був довгий час редактором журналу «Літературна Україна» та військовим журналістом. Всі його твори були зібрані і видані посмертно у п'ятьох томах (1958-1959), із яких особливо відзначаються романи «Вершники» та «Чотири шаблі», а з драматичних творів – «Завойовники» та «Дума про Британку». Яновський видав також збірку вдалих, в більшості гумористичних, оповідань, зібраних в книзі «Короткі історії».

Це так, коротко, щоб зацікавити і спонукати читачів до кращого пізнання видатного письменника Юрія Яновського, який зазнав за своє недовге життя чимало страждань, живучи у важкий переломний час.

Про життя і творчість Євгена Гуцала захоплено слухала публіка із уст молодішої мастерантки Кріни Грінь. Запам'яталось усім, що Євген ще з дитинства захоплювався літературою, живучи на Вінниччині у родині сільських учителів, а перша книга, яку він прочитав, – це була Біблія, яка стала згодом для нього втіленням мудрості. Почав писати, як сам потім з гумором казав, «відколи прийшов на світ».

У 1962 році вийшла друком перша його повноцінна книжка – збірка оповідань «Люди серед людей», яка одразу ж привернула увагу критиків. Письменник, який, до речі, увійшов до плеяди «шестидесятників»,

натхненно заглибився в роботу, і одна за одною виходили його книжки новел та повістей: «Яблуко з осіннього саду» (1964), «Скупана в любистку» (1965), «Олень Август» (1966), «Хустина шовку земного» (1966), «Запах кропу» (1969) та інші твори. За короткий час переклади талановитого українського письменника появились в багатьох країнах Європи. І в Румунії літературні твори Є. Гуцала стали відомі завдяки перекладу професора

українознавця Дана Хорії Мазілу – «Таке солодке і таке гірке життя».

Багато творів Гуцало присвятив дітям. Одна із таких книг, яку я принесла на вечір із власної бібліотеки, – це «Пролетіли коні», яка вже зацікавила нашу співпрацівницю Кріну. Вона захоплюється літературою і обіцяла перекласти її на румунську мову. Дай, Боже, щоб знайшлося якнайбільше перекладачів і щоб українська література стала краще відомою і належно оціненою в Румунії!

Як я підкреслила у своєму виступі, ідея зорганізувати спільний вечір обох письменників – Яновського і Гуцала, майже випадкова. Між ними нічого особливо спільного не було, хіба тільки те, що Гуцало отримав премію ім. Ю. Яновського і що вони, у різні періоди, були редакторами того самого важливого журналу «Літературна Україна».

Вечір закінчився, як звичайно, художньою програмою, коли колектив «Зоря» виступив із букетом українських пісень. Хочу скласти подяку всім членам «Зорі», присутнім на вечорі (Роксані, Марії, Зеновії, Наталії, Крістині, Андрію, Любомирі, Кріні, Богданові), які прийшли потішити учасників якраз на порозі літніх канікул. Особливо раділа пані Анна Равлюк, що знову мала нагоду послухати, після довгої перерви, «Зорю», як і пані Марія Семенюк-Гошук, яка прилучилася до нашого співу, як колись, коли ще була активним членом «Зорі» (відірвалася вона на момент, бо народила і ростила свою другу дитину). Діти-українці, які прийшли на подію, – Николайко, Надійка і Марічка – з талантом декламували вірші і заспівали нам веселу пісеньку! Вдячні їм і вдячні організаторам та співпрацівникам – Фелічії, Зеновії, Віктору, Дойні, Ользі, Наталії, Орісі, Симоні, Василеві...

І так, вечір, присвячений українській літературі у Бухаресті, виявився вдалим, теплим і дуже приємним, як про це висловилися учасники. Якби не гроза і дощ того післяобіддя, які перешкодили приходу деяких із наших друзів, мало б бути нас більше!

**Ярослава-Оріся КОЛОТИЛО,
Голова Бухарестської організації СУР**

Міжнародний фестиваль української естрадної музики

*«Він так співав, що мав у горлі мозолі,
Він так співав, що крилами йому став голос.»*
(Андрій Демиденко)

Думка вшанування Назарія Яремчука – народного артиста України, унікального виконавця української естрадної пісні, напрошувалась в Негостині, бо в душі негостинців і, мабуть, навіть в стінах недобудованого ще тоді Культурного дому, глибоко вкарбований пречудовий образ Карпатського сокола Вижниччини, лет якого обірвався в 1995 році так несподівано, так боляче, так непоправно.

Ішли 92-93-ті роки минулого сторіччя і в Негостині, нарешті, ріс, виростав, будувався новий Культурний дім. Це було таке довго і сильно очікуване втілення легітимного бажання негостинських культурних активістів і цілої громади мати відповідне місце їхньому негасимому стремлінню плекати рідну українську культуру, а зумів конкретно допомогти в цьому гідний син громади Павло Гарасимюк,

голова комісії з бюджету-фінансів у тодішній Повітовій Раді Сучави. У духовних підвалинах цієї споруди покладені насамперед прадавня українська народна пісня, прадідівські звичаї та обряди, хори та вокальні колективи, п'єси, танцювальні ансамблі, інструментальні гуртки, декламатори, виконавці пісень, музики, художники, письменники – одним словом – потужна культурна складова негостинців.

За піклуванням невтомного радника для української меншини у Міністерстві культури в Румунії пані Ярослави Колотило загостив до Негостини Назарій Яремчук. Подія-подій, а в Культурному домі ні вікон, ні дверей... Протягом чотирьох годин «змайстровано» підлогу, а людей... голку нігде впустити! У супроводі інструментального гурту «Смерічка» виходить на сцену Назарій Яремчук: ваш Культурний дім ще такий недобудований, як і наша Україна! Але і Ми і Ви все це довершимо!

Незабутні та глибокоемоційні слова...

Вхід до сьогоднішнього добудованого негостинського Культурного дому сторожить пам'ятна мармурова дошка з ім'ям Назарія Яремчука і, якщо прислухаєшся серцем до неї, то неодмінно почуєш: «Родина, родина – це вся Україна й Негостина, з глибоким корінням, з високим гіллям!...»

Подбали, щоб фестиваль вшанування пам'яті Назарія Яремчука ввійшов, нарешті, в культурне буття Негостини. Сучавська повітова організація СУРу, Негостинська місцева організація та Мерія громади Балківці, насамперед, в

особах Іллі Савчука – голови, Валентина Леонтія – члена оргкомітету та Василя Шоймана – мера.

Сприяла участі у фестивалі почесних гостей з України – Вижницьких краян Назарія – Організація міжнародного співробіт-

ництва громад «Карпатія» в особі заступника голови Мирослава Шевчука.

Запрошені вшанувати пам'ять народного артиста України на сцені Негостини були ансамбль «Коломийка» з м. Серету, керівник Зірка Янош, вокальний гурт «Негостинські голоси», керівник Микола Крамар, ансамбль «Червона калина» з Негостини, керівник Юліян Кідеша, солісти Лавінія Леонте, Лоредана Мендріштяну, Петро Шойман, Данієла Прікіч, Ліліана Савчук, Олександр Маланчук, Отілія Мацнер.

Делегацію з України, очолену головою районного відділу культури Вижниці, склали солістка Марія Романюк з м. Глибока та Вокальне тріо народного аматорського інструментального ансамблю «Смерічка» – керівник Антоніна Клоцька. Запрошення вшанував і представник румунської меншини Глибоцького району М. Беку.

Вітальні слова промовили високоповажні особистості.

Василь Шойман: Щирий привіт гостям, добірній публіці, учасникам фестивалю і не в останній мірі організаторам! До мого обрання в почесь мера я працював учителем і тому хочу підкреслити, поперше, важливу виховну роль таких заходів як для молоді, так і для дорослого люду, бо таким чином висвітлюється культурна ідентичність нашого етносу, те що нас відокремлює і в тому часі єднає у великій національній чи світовій культурі.

Вітаю присутність голови СУРу пана Миколи Мирослава Петрецького, з котрим існують дружні і плідні відносини, конкретна співпраця і, впевнений, що будуть конкретні факти на благо нашого духовного просування.

Запевняю Вас, що мерія, місцева рада, я особисто, будемо постійно поруч з організаторами у подібних подіях. Успіху учасни-

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

(Закінчення на 9 стор.)

імені НАЗАРІЯ ЯРЕМЧУКА

Негостина, 24 червня 2017 – I-ий випуск

(Продовження з 8 стор.)

кам, здоров'я і доброго настрою всім Вам!

Микола Мирослав Петрецький: Доброго дня всім Вам і довгого життя фестивалю! В почесі голови Союзу Українців Румунії та депутата в Парламенті Румунії я щиро вітаю початок такого важли-

вого духовного діяння! Воно відповідає вповні головному завданню нашої організації, передбаченому в третій статті Статуту, а саме плеканню рідної української культури задля збереження нашої етнічної ідентичності.

Не випадково називають Негостину українським культурним центром Буковини. Гратулюю Вас за ініціативу, за організування фестивалю, за те, що просуваєте українські культурні цінності, розвиваєте культурні відносини з материнською культурою і вписуєте ці скарби у багатобарвний духовний вінок нашої держави.

Обіцяю завжди надавати нашу підтримку у подібних заходах. Надіюсь, що наступний випуск відбудеться у вашому оновленому Культурному домі, а цей фестиваль сягне і національного рівня.

Бажаю Вам міцного здоров'я, щастя, творчої наснаги та успіху учасникам!

Ілля Савчук: Добрий день! Як голова Сучавської повітової організації СУРу хочу подякувати всім організаторам цього фестивалю, тим котрі не шкодували сил, часу і зміння забезпечити все необхідне для відповідних умов розгортання цієї цінної духовної події. Користуюсь нагодою і висловлюю щире подяку голові СУРу за підтримку, за те, що шанує нашу діяльність і за присутність на нашому заході!

Повідомляю всіх українців Сучавщини і не тільки, що слідує, в місяці липні поточного року 24-ий випуск вже традиційного Буковинського фестивалю «Співжиття», що відбудеться в м. Радівцях, куди запрошую всіх Вас!

Бажаю багато здоров'я, щастя й успіху учасникам фестивалю!

Адріана Марусик: Від імені місцевої організації СУРу та мого особисто вітаю всіх вас з нагоди цієї особливої події в нашій місцевості і бажаю всім вам, гостям з України, з Бухаресту, з інших українських поселень Буковини і не в останній мірі місцевим колективам та виконавцям, успішного виступу на сцені фестивалю ім. Назарія Яремчука!

*

Відкриває концерт вокальний гурт «Негостинські голоси» вітальною піснею «Зеленеє жито, зелене...». Лунають українські народні пісні, виконуються українські танці, виступають солісти української естрадної музики. Атмосфера набирає неймовірної емоційності.

Зелена еспланада негостинської восьмирічки, сцена, публіка, навколишній пейзаж під чародійною пісенною паличкою Назарія Яремчука стали великим храмом рідної духовності. Це було те почуття, якого плевав назабутній артист України і котре вкарбовував в душу своїх побратимів так палко, так щиро, так безкомпромісно.

Лейтмотивом пісенних виступів на сцені фестивалю були пісні «Червона рута» та «Родина». Співали солісти на сцені, співала публіка, здавалось що співає вся Негостина, бо більшість із глядачів пригадали собі унікальний його концерт на недобудованій сцені. Весь у захваті від публіки, захопленої до екстазу почутими піснями, постійно в обводі молоді, яка невпинно піднімалась на сцену з зростаючим букетом квітів у руках Назарій просто співав і дихав Щастям!...

*

Мені пощастило тоді бути ведучим того вічноживого в моїй душі концерту і випав привілей бути ведучим першого випуску фестивалю вшанування пам'яті Назарія Яремчука. Намагався висвітлити його яскраву мистецьку постать, але це краще за мене робили і роблять його пісні «Водограй», «Гай, зелений гай», «Смерекова хата», «Я піду в далекі гори», «Стожари», «Писанка», «Пісня буде поміж нас», «Гей ви, козаченьки», «Лелека» та ін.

Особливу особистість складають завжди багатобічні і комплексні сторони. Відокремлюючи їх від цілого, ризикуєш опинитись у безвиході. Але висвітлити людину у постаті митця – це, напевно, правдивий шлях до справжнього пізнання людини. А пізнають найкраще людину – говорить народна мудрість – її друзі, сімейний партнер та людина сама себе.

Ось і такі пам'ятні слова: «Назарко любив свою Батьківщину і казав, що головне мати надію, що ми будемо щасливими, що ми

станемо серед усіх у світі народів достойним, повноцінним і повнокровним. Він вірив у геній нашого народу» (Віктор Співак – друг).

«Він такий знаменитий співак і така проста і щиросердечна людина» (Дарина – дружина).

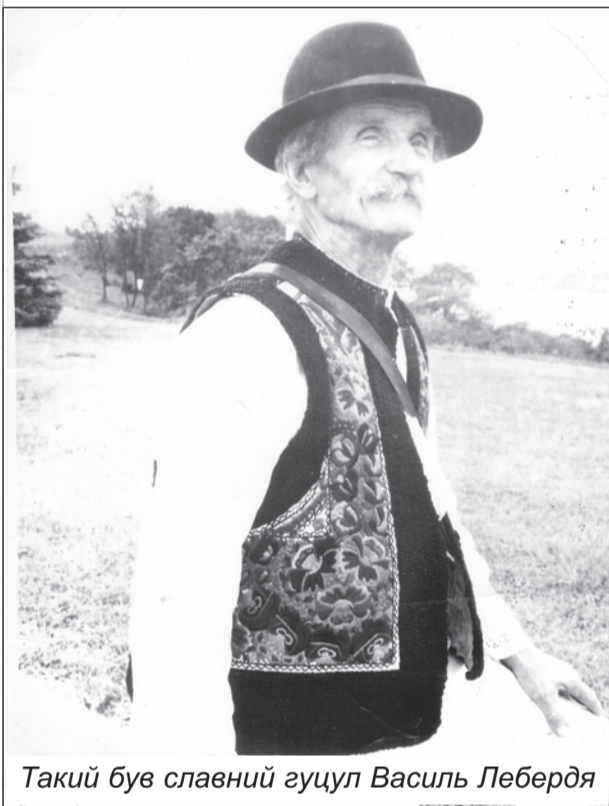
«Кожний з нас повинен бути постійно в польоті – крізь долю, над суєтою. І при цьому, однак, не відриватися від землі. Пам'ятати священні речі – навіщо живеш, звідки ти родом, до чого прагнеш, що скажеш людям, з якого колодязя п'єш живу воду.» (Назарій Яремчук – інтерв'ю).

Мистецьке кредо Назарія Яремчука: «Пісня для мене – це все, – це вираження всіх людських почуттів. Без пісні я не уявляю свого життя.»

РОЗМОВА ІЗ НИНИ ВЖЕ ПОКІЙНИМ ІВАНОМ КОБИЛИЦЕЮ, ПРАПРАВНУКОМ ЛУК'ЯНА КОБИЛИЦІ

– Пане Кобилиця, Ви людина старшого віку, «розведені на розум», як кажуть наші гуцули, розкажіть, що знаєте про Вашого предка Лук'яна Кобилицю.

– Наша родина була велика і досить заможна. Лук'ян Кобилиця мав троє дітей, одну дівчину і двох хлопців. Син його, Дмитро, мав семеро дітей: Калина, Марія, Василь, Лук'ян, Іван, Філіп і Петро. Моя мама, Марія, – донька Лук'янова. Так що я четверте покоління. Моя мама не була вінчена з татом і тому я називаюся Кобилиця. Від діда я багато знаю про Лук'яна Кобилицю. Вся фамілія горда Лук'яном. Розповідають, що Лук'ян ще не мав 30 років, а вже був провідником

Такий був славний гуцул Василь Лебердя

над 16 громадами, від Селятина аж до Вижниці (понад 100 км), що організував збори, на яких брали участь тисячі людей. Він їх закликав до повстання проти несправедливості, бо австрійки понаклали великі податки на господарки, поля та ліси. Про Кобилицю, ще й тепер співають гуцули:

Мозолисті руки,
Загорілі лиця,
А веде повстання
Лук'ян Кобилиця.

або

Послухайте, люди добрі,
Шо то трембітає?
Тото славний Кобилиця
Легінів збирає.

– Знаю, що куди йшов Лук'ян Кобилиця, його супроводили по 20-30 молодих пушкарів. Він не знав письма, але був у добрих відносинах із священиками, дяками та іншими людьми, котрі знали книжки, а головне із тими, котрі служили у австрійській армії.

– Пане Кобилиця, Ви знаєте де народився Лук'ян Кобилиця?

– Та як би не знав! Я ще за Радянського Союзу кілька разів був на хуторі Лостун, який належить до Красного Ділу, коло Путили. Ще і тепер є його хата на тому самому місці. Після другої світової війни наша фамілія вся перейшла до Ульми, бо нас переслідували. Тут купили землю і побудувалися. Москалі нас знайшли і в Румунії.

– Чому ви і ваші вуйки були переслідувані?

– Наша фамілія підтримувала нашу українську справу. Симпатизувала Українській національній партії. Ми зналися із партизанами, котрі боролися проти москалів.

– Скільки Ви сиділи у тюрмі?

– 9 місяців. У 1945 р. прийшов до мене молодий московський лейтенант із одним румуном, цивільним, і так протягом 9 місяців мене і моїх допитував Військовий суд у Яссах. І тепер знаю номер судового рішення – 1188 від 21 березня 1946 р. – коли нас звільнили. Тоді забрали багато людей із Ульми, Нісіпіту та Садова. Наша група називалася «Група Марусяка Петра», котра числила до 40 людей, з яких ще чотири живуть. Не забуду ніколи, що між чоловіками були і жінки: Сідонія Зеленко, добродійка із Садова, учителька Анна Шкраба із Ульми та кілька гуцулок, котрі нам допомагали. Хочу сказати, що між нами був і один румун, Георгіє Єреміє, старшина – жандарм. Він знав всі наші справи, нашу ціль, і завжди нас підбадьорював і тримав зв'язок з нами всіма.

Іван Кобилиця (помер 2001 р.)

Крім «Групи Марусяка Петра», ще були інші групи із «небезпечними». Майже всі померли в тюрмах. Я і багато із нас «утихомирилися», і до сьогодні мене ніхто вже не карав. Признаю, що я перестав боротись, бо вже не було ніякого шансу. Із нашої групи багатьох забрали знову до тюрми, і цим разом майже всі померли на Каналі та у різних тюрмах.

– Правда, що бандерівці грабували і убивали людей?

– Неправда. Це робили грабівники, котрі в ім'я бандерівців крали і катували людей. З них багато половили і засудили за грабівництво, а не за політичні справи. Бандерівці та їх прихильники, члени Української національної партії, боролися проти москалів, проти комунізму, за Україну незалежну.

Тепер маю пенсію, як політичний в'язень і користуюся всіма законними правами.

– Пане Іване, Ви робили військо?

– Я робив військо сім років. З 1937 р. до 1940 робив військо при шандарях, а з 1940 до 1944 був мобілізований до 8 регіменту єгерів. У Фокшанах був кочегаром і помічником механіка, бо був українець і румуни не мали довіря до нас та інших меншин. Нас, українців, називали більшовиками.

Розкажіть про вашу сім'ю.

– Маю троє дітей. Дві доньки і одного сина. Петро, мій син, вже кілька років разом із жінкою, лікаркою, живуть в США. Щоліта приходять до Нісіпіту. Зять – голова сільради громада Ульма. Одна донька пенсіонерка, а молодша працює у сільраді. І я вже прадід.

– Дякую гарно за розмову.

Розмову записав Юрій ЧИГА

Крапка над «і»

КРОК ДО «ТРАФУНКІВ»

Друже Колю, ще один такий «казус» – і ти потрапиш персонажем до моїх «буковинських трафунків». А то – вже «еліта», бо з них я складаю книжки, а друковане слово між двома обкладинками нетлінне. Книжки зберігаються у бібліотеках, до них звертаються літературознавці, бібліофіли. Тоді як газета живе тільки один день.

А тепер до суті справи. З надісланого тобою допису я не викинув жодного імені випускників десятого класу «Д». Не викинув ні Татяни Харини, ні Іларії Сав'юк, ні Корнелії Кім'юк, ні Віоріки Пергінської, ні Віоріки Петрашнюк, ні Марії Ребошапки. Просто їх там не було написаних твоєю рукою. Не міг же знати, чому ти подав імена одних випускників, а інших оминув, подавши їх тільки по-румунськи на доданому ксероксованому «стовпчику». Я не віщун, аби розгадувати загадки, бо ніколи не був членом твого гуртка «Енігма». Наприклад, я міг подумати, що оминуті тобою випускниці не дійшли до закінчення сучасського українського лицю. Таке тоді траплялося. Приміром, коли я поступив до Серетського українського

лицю, у нашому класі було понад тридцять учнів, а закінчили одинадцятирічку тільки дев'ятнадцять...

Отож, друже Колю, ти бачиш тріску під лісом, та не бачиш поліна під носом. А спихаєш все на мене, на уявну «цензуру».

Як бачиш, з поваги до тебе і до «скривджених» випускників я подаю «поправку» і, якщо це дасть тобі особливу «сатисфакцію», можу картати себе за недогадливість.

Згідний з тобою, що одна фотографія іноді варта ста слів, але у твоєму випадку я волів би мати завжди кількості слів, а потім уже фотографії.

**«Недогадливий»
Михайло МИХАЙЛЮК**

**Clasa a X-a D
(Prof. diriginte
Zahaeiciuc Ilarion**

Boiciuc Ion
Charena Tatiana
Chibici Ecaterina
Chimiuc Cornelia

Cureleț Aspazia
Grumeza Maria
Havreliuc Eugenia
Molner Magalena
Molner Olga
Munteanu Maria
Pascariu Oltea
Perhinschi Viorica

Petreșeniuc Viorica
Pebenciuc Vasile
Reboșapcă Maria
Saviuc Ilaria
Tcaciuc Dimitrie
Tcaciuc Livia
Tcaciuc Silvia
Tcaciuc Vasile

ЧИ ЗРОЗУМІЄМО МИ КОЛИСЬ...

Від давних давен вдача Українця така, що він ніяк не підчиниться своєму, не послухає свого й коли той все таки виборе собі якесь провідне місце, так ми всі накидаємося на нього, рвемо в долину, обкидуємо болотом, бо чому би мав бути ліпший Степан як Іван!?

Чужий нехай буде й патик, Українець гнути буде перед ним рабську свою спину й тремтіти буде перед його поглядом, лякаючись власної своєї тіни.

Незгода, роздор і зависть з одного боку, байдужість, трусливість і рабство за панськими ласками з друго боку, занапали долю 45-мільйонного народу.

Наша історія має на це безліч доказів, від початку нашої державности до теперішньої доби.

Незгода між князями, ненависть між гетьманами і отаманами під час гетьманщини, зрада інтелігенції, що покинула нарід без проводу, на поталу москалям і ляхам, щоб лише забезпечити свою особу й своє майно, перекидаючись то на ляхів, то на москалів, як жадали тодішні часи, – це є причини, чому ми і нині недержавний нарід.

Було колись... мали і ми свою державу... велику, могутню, від моря до моря, а де вона!?

Згадаєш, то серце рветься! Нерозумні діти запродали матір, а тепер над тим торгуються і сваряться, чи її лопатою, чи роскалем викопати з гробу, чи її княгинею, гетьманщиною чи ненькою потім назвати!? Діти плетуть капейстру на лошака, а матір їх гниє у гробі!

Чи історія нас ніколи не поучить, не переконає? Та ж не так давно то було, як ми розгромили сяку-таку гетьманщину і не поставили нічого на місце. Скажемо, що не жаль, бо Гетьман окружився москалями і хотів змосковити Україну. А де були тоді Українці,

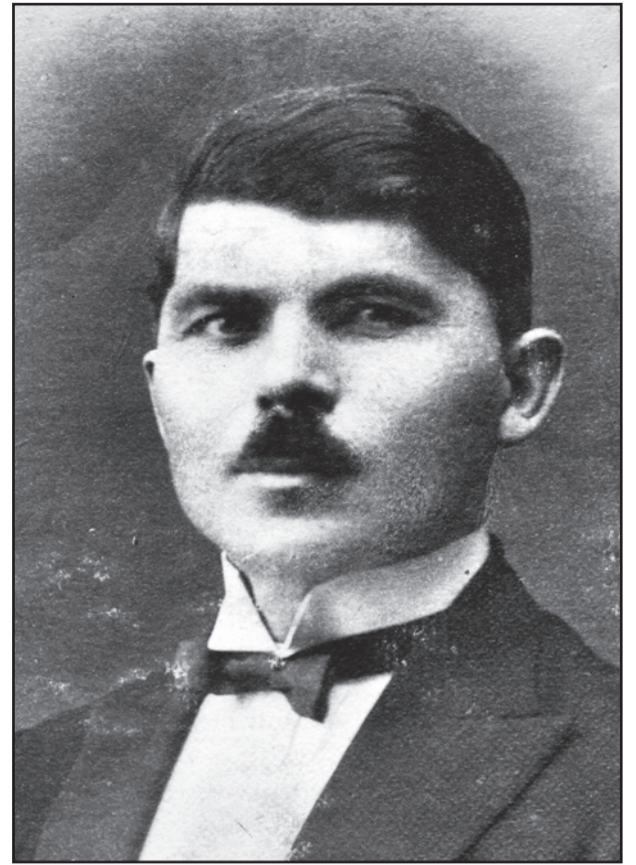
здається, що він кликав їх, чого вони бокували, чому не обкружили Гетьмана, чому не взяли його під свій вплив? Но, тоді, як чужі займали посади в молодій Державі, в нас було сто партій і ми бавилися в демократію, та снували соціалістичні теорії.

Но погляньмо на часи Центральної Ради. Тоді як козацькі полки по розпаді московської держави хотіли спішити в Київ, щоб стати муром довкола Центральної Ради і боронити її перед Москвою, та Рада відкинула їх услуги, бо вона не мечем, а словом хотіла спонукати московського ката, щоб визнав незалежність України.

А чи Галичани поступили ліпше? Не віддали вони всі штаби в руки чужих «лейтнантів», перед котрими самі державні секретарі стискали каблуки бо свій Стефанів, чи Тарнавський розуміє більше, чим інший Українець?

Тоді, як навіть дівчата стояли в обороні Польщі, а наші борці-герої клали на фронті буйні свої голови в нерівній борбі з французькими Галерівцями та кіннотою Желіговського, тоді наші провідники замість організувати резерви, спорили в Станиславові над відносинами держави до церкви! Сумно, але правда! І що сталося? Лях зруйнував наші церкви, а священники, що служили в тих церквах і нарід, що Бога там молив за Україну, пішли до таборів на Засянь, та до Бристя над Бугом, звідки не вернулись і не вернуться, бо подібних звірств і страдань, що мусіли вони перетерпіти від „культурних поляків“, не в силі була перенести і непоборима, тверда українська душа!

Минуло і це... Ми втратили все, що мали... Невільничі польські табори, червоні кулемети та тиф пожерли решту останків геройського покоління; зісталися одиниці, що пережили катастрофальну цю добу, коротаючи сьогодні свій вік на еміграції... на чужині, тоді як чужі катують матір.

Іван Одовічук

Но старої нашої хороби ми не зріклися і тепер. Даремно, що зістало нас всего горстка і що потрібна кожна одиниця, ми сваримося дальше! Даремно, що в тлі ми маємо всі одну і ту саму мету і лише средства дійти до неї в нас різні. Ми все таки ніяк не вступимо оден одному! Кроваві картини з історії незакінченої ще доби, не лишили в нашій серцю жодного вражіння.

Боротьба ведеться далі між дітьми тої самої матері, щоб її вороги могли лекше з того користати. Брат на брата підіймає ворожо руку. Всі будувати хочуть Київ, і всі його руйнують!...

Чи зрозуміємо ми колись, то що всі вільні народи давно зрозуміли: що без згоди нема свободи!? Та хвиля, коли ми це зрозуміємо, буде найбільшою подією в нашій історії, бо від тоді не «плакати будуть діти, не ридати буде мати».

Адвокат І. Одовічук, провідник Українців у Мараморщині

(Чернівці, тижневик «Самостійність» 08.04.1934, число 15, сторінка 5)

мало, а в 1937 році і їх остаточно закрито румунською владою за «українськість».

Слід зауважити, що до написання обговорюваної статті автора підштовхнула низка тогочасних подій в Україні (головно небачений в історії Голодомор і інші злочини проти українського народу) та світі (зокрема

Ярослав ОДОВІЧУК

Спеціально для часопису «Український вісник»

(Закінчення на 12 стор.)

РОЗДУМИ ЗА СТАТЕЮ «ЧИ ЗРОЗУМІЄМО МИ КОЛИСЬ...»

Наведена резонансна для свого часу стаття була надрукована у 15-му числі «Самостійності» за 1934 рік, тобто через 14-15 років після Першої Світової війни та Перших визвольних змагань. Тижневик «Самостійність» видавався у Чернівцях, максимальний наклад сягав біля 7000 примір-

ників. Це видання активно боролось з румунізацією краю, палко пропагувало та відстоювало ідею українського націоналізму. До речі український пресовий та видавничий рух на Буковині тоді мав у своєму активі лише 1 щоденник, 2 тижневики і 2 місячники, що для мільйонної громади українців в Румунії було дуже

РОЗДУМИ ЗА СТАТЕЮ «ЧИ ЗРОЗУМІЄМО МИ КОЛИСЬ...»

(Початок на 11 стор.)

16.11.1933 року були встановлені дипломатичні відносини між СРСР і США та готувалося прийняття СРСР до Ліги Націй, яке відбулося 18.09.1934 року). Мною максимально збережено стилістику та орфографію оригіналу. Слід відмітити й те, що автор всі статті підписував своїм іменем навіть при реальній загрозі арешту.

Номінально автор роздумує про причини поразки Листопадового зриву в Східній Галичині та Української революції 1917-1918 років загалом (тобто Перших визвольних змагань за державність України), про тогочасні (міжвоєнний та ранній повоєнний періоди) проблеми боротьби за державність України, про трагічну долю наших в'язнів-патріотів у ворожих казематах. А фактично – це крик душі патріота, якого боліло за Неньку Україну. Водночас проглядаються неабиякі аналітичні здібності, які дозволяють бачити головне і прогнозувати майбутні події. Причому автор приймав участь в багатьох згаданих подіях, був свідком інших або отримував інформацію з перших рук. Навіть вдаліні від столиць (стаття написана в Сиготі Марамороському, на той час повітовому центрі) досвідчене око помітило небезпечні прояви, що неминуче призведуть до фатальних проблем боротьби за державність України. Тому його стаття досить емоційна. В кожному реченні відчувається невимовна біль за страждання рідного українського народу. Основні ідеї даної статті перегакуються з думками Івана Ілліча висловленими в інших публікаціях тижневика «Самостійність» – «Відозва до Братів з Мараморошу» (ч. 5 за 28.01.1934, с. 3), «Вчора і сьогодні» (ч. 28 за 2.09.1934, с. 3-4), «Обовязок Нації» (ч. 6 за 9.02.1936, с. 5), «Все таки віро!» (ч. 10 за 8.03.1936, с. 4). Це свідчить про твердість його поглядів. Слід також наголосити, що автор, маючи особистий непростий досвід боротьби за державність України та перебуваючи за її межами, в наведених своїх виступах вражає глибокою переконаністю у величчю майбутньому України, хоча підстав для оптимізму на той час було мало, якщо вони взагалі мали місце.

Слід також додати, що автор був безпосереднім учасником боїв (офіцер першої лінії) Першої Світової війни та боротьби за державність України в

лавах військових формувань ЗУНР та УНР. Зокрема тоді довелося вести боротьбу відразу на чотири фронти – з польськими військами, більшовицькими формуваннями, армією Денікіна та румунськими регулярними частинами. Образно кажучи, Українська армія тоді опинилася в «чотирикутнику смерті». Проте боротьба в ході Перших визвольних змагань аж ніяк не була даремною, оскільки ті покоління створили потужну ідейно-культурну спадщину, яку залишили наступним поколінням як вірний орієнтир у боротьбі за волю України. До речі уряди «демократичних держав» тоді теж вичікували та «вели дипломатичні ігрища», за що згодом вони поплатилися Другою Світовою війною.

Івану Іллічу та його побратимам впродовж 1914-1921 років довелося перенести всі страхиття війни, включно з поразками, голодом, холодом, хворобами, зрадою, оточенням, полонном та інтернуванням. Це негативно вплинуло на їх здоров'я, але не зламало духовно. Про це яскраво свідчить наведена стаття, ряд інших публікацій 1934-1938 років та поезія «Лисоня», що вийшла з-під пера ще в 1921 році. А головне, що вони не втратили намірів наполегливо працювати для державність України. Саме цієї незламної віри в свою правоту та енергії бракує нашим сучасникам.

Публікація мене особливо зачепила за живе після ознайомлення зі свідченнями жертв чисельних злочинів скоєних поляками у Східній Галичині та в'язнів польських таборів для полонених та інтернованих і спогадами про нелюдські методи знущань та масове винищення українських полонених вояків і цивільних більшовицькими ордами. Як правило кара була явно не сумірна зі вчиненим ні за своїми масштабами, ні за своєю несамовитою злобністю. Це був приступ люті хижака, який не в силі подолати своєї жертви (щось подібне спостерігаємо і сьогодні з боку ряду екстреміських та терористичних організацій на службі «неоімперських російських властей»). Це власне була чергова спроба вибити з нас український дух, притоптати нашу гідність, змусити переляком забути своє ім'я і свій рід, полишити батьківські землі, згинуті.

Необхідно відмітити, що внаслідок поразки у Польсько-українській війні в Галичині Іван Одовічук потрапив в

полон, де героїчно пережив всі страхиття винищення українських полонених та інтернованих в таборах Брест-Литовської кріпості в ході цієї війни та після неї. Його свідчення щодо табору в Берестю «Шопи-Буг» опубліковані в «Кривавій книзі» (частина 1, стор. 56), яка вийшла двома частинами у 1919 і 1921 роках у Відні. Це видання посприяло тому, що «сей табір швидко згорнули, щоб зберегти життя бодай однієї частини людей».

Спостерігаючи за політичним життям в Україні впродовж років незалежності (тобто з 1991 року) у мене як патріота своєї країни виникає багато думок та цілий ряд запитань до нашої «владної еліти». З'явився навіть намір написати статтю з цього приводу. Проте, перечитавши віднайдену мною в архіві статтю мого дідуся Івана Ілліча Одовічука, я зрозумів – нічого слушного до його думок я додати не зможу. І не тому, що я нездара, чи не володію необхідною інформацією. А через те, що практично нічого з принципових позицій не змінилося! Уявляєте – понад 80 років минуло, а в українському політикумі без кардинальних змін на краще! Світ пережив Другу Світову війну, ряд економічних криз, розпалися всі імперії, зник з лиця землі «соціалістичний блок» тощо, а ми і далі тупцюємо на місці. Поточні події і аналітичні публікації в засобах масової інформації свідчать про це та прямо спонукають до роздумів. І в цій ситуації важко втриматися від історичних паралелей, які звісно не слід абсолютизувати, але не розумно й ігнорувати. Час, події, навіть термінологія різні, але суть дуже подібна. Можливо й справді світ рухається по спіралі?

Ніколи не думав, що стаття мого дідуся з порівняно далекого вже 1934 року буде такою актуальною зараз, для нас українців часів військового протистояння та боротьби за справжню незалежність та суверенітет. Її хочеться цитувати, настільки вона зободневна. Вона спонукає до усвідомлення історичних паралелей, які звісно не слід абсолютизувати. Тоді, при написанні, це була стаття-застереження українським патріотам та частково цивілізованій громадськості загалом. В цій якості вона й зараз абсолютно актуальна. Особливо дивовижно співзвучний нашому часові останній абзац. А вислів "без згоди нема свободи" може слугувати гаслом для українського політикуму.

Наприкінці, підтримуючи переконання мого дідуся, Одовічука Івана Ільковича, щиро бажаю всім українцям «доказати, що ми нація не гірша як другі, а кожний українець виконає свій обовязок...».

«МІЙ СТАРШИЙ СИН, ЯК ЗНАЄШ, ПРОЖИВАЄ НА УКРАЇНІ»

СУМНІ ВІСТІ ВІД ПРИЯТЕЛЬКИ З ДОНЕЦЬКА

Моя приятелька Люся з Донецька святкувала свій день народження, тому я подзвонила, щоб поздоровити її. До речі, за останні роки наші зв'язки були дуже обмежені, тільки по телефону, бо листи як її, так і мої, повертаються.

Людмила, хоч зраділа, могла дати мені лише сумні новини про себе. Навіть день народження пройшов невесело, бо, признала вона, єдину потіху для неї приніс лише мій дзвінок. В Донецьку – неспокій. Щодня – постріли та вибухи. Починають то одні, то другі, а потім говорять, що не вони були першими. Приятелька поспробувала чимось таки потішити мене і сказала таке, що дуже схвилювало мене: вона зберегла наші давні листи і тепер, коли інші вже не доходять, любить перечитувати їх. Далі добавила, що так само стається і з Павловими поезіями, бо і до них вона звертається, коли їй дуже тяжко на душі. А це таки було новиною для мене, бо я не знала про те, що в неї знаходиться його збірка (Переписку з Людмилою вів найбільше Павло, тому що краще, ніж я, володів українською). Тож я не запам'ятала, коли він вислав Люсі свої поезії. Але тепер така вістка дуже обрадувала мене. Його омріяна подорож до Донецька не здійснилася, зате книжечка його таки встигла потрапити і на Україну!

Те, що мене найбільше вразило і зворушило, коли ми розмовляли по телефону, виявилось оте дивне її висловлення щодо України. Тому я і вибрала його для заголовка. Коли я почула такі слова, то вже не змогла стриматися і скрикнула: «Та це вже й ти так говориш?! А ти де проживаш?!» Розуміється, що їй нелегко було таке виправдатися і тому, вже іншим тоном, сказала: «Та Бог його знає де!!! А в якійсь-то ДНР!... В ніким не признаній країні ... Донецкая Народная Республика.»

Тепер мені стало зрозуміло, чому мої листи поверталися: я писала адрес, як знала: Україна. Пригадалися мені тепер і попередні вісті від подруги, наприклад, останній лист, висланий наприкінці року по комп'ютеру: «Здравствуй Валя! Поздравляю с Новым Годом! Пусть 2017 г. принесёт радость, счастье, здоровье и достаток в твой дом! У меня пока все хорошо. Пенсию пока получаю. В стране бардак, и когда закончится не известно.

Надеюсь на 2017 г., может что-то изменится в лучшую сторону. Мы с Юрой живём в Донецке, а Женя с семьёй в селе возле Северска на территории Украины. Ну вот и все новости. С Новым Годом. До свидания. Люся.»

На превеликий жаль, новорічні добрі побажання подруги не то що не здійснилися, а чимраз гіршають. Аж тепер мені стало цікаво пошукати в словнику, що означає таке російське слово, як «бардак». Відповідь словника заставила ще більше задуматися: «dezordine, dezastru». Мені болісно, що аж тепер помічаю такі грікі вислови вже і в цьому листі, як: «у меня пока все хорошо, пенсию пока получаю», «в стране бардак», «может что то – изменится в лучшую сторону», «на территории Украины».

Ісправді, надії Людмили віддаляються, бо пенсію перестали виплачувати, посилають їздити за нею до «тих, кому працювала», тобто «на територію України». Так що моїй подрузі приходиться виїжджати у свій вік (їй сповнилося 79 років), раз у два місяці до України, щоб одержати чесно зароблені гроші. Для цього їй потрібен новий, вже «донецький», паспорт, а на границі затримують подеколи, за її висловом, цілі «дві сутки». А то мука для неї, жінки, оперованої на серце. Тому і поскаржилася так щиро: «Ніби я – якась «тюремщица», тримають стільки на границі!... А в моїх вухах особливо болоче бухнуло саме слово «границя»! Яка ж там границя між Україною та Україною?!

Аж учора я почула, – бо Люся знову подзвонила, – що не вся Донецька область окупована сепаратистами, тому вони і воюють так запекло весь час і не дотримуються ніяких міжнародних угод. Їхня ціль – загарбати цілу область. Тому і слухаємо по радіо щоденно про бої і про загибель молодих українських вояків-героїв.

Коли нам не вдається спілкуватися, ми сумуємо; та коли вже вдається, то все не можемо повністю радіти. Занадто невеселі новини доводиться слухати з її уст: насамперед про постійний неспокій, про те, що в Донецьку залишили лише одну українську школу, що навіть на вулиці дуже рідко можна почути українську мову, а по радіо – таки зовсім; про дефіцит продуктів, про вимушене переселення

українців і т.д. Щодо себе Люся признавала ще минулого місяця, що не має наміру переселятися, бо це дуже важко для неї: «Куди ж мені направлятися тепер, на мою старість?! Тут я прожила свій вік, тут моє господарство, тут мій менший син ... До старшого задалеко!»

Розуміється, мені цікаво було почути від неї ще більше: який настрої народу, яке ставлення нового «уряду» до українців і чи багато таких, що не піддаються. Люся відповіла, що всім нелегко, але не простий народ завів таке дивне становище, щоб воювати і не знати проти кого. А коли я запитала, чи плачуть вони надію на визволення та повернення до попереднього статусу України, голос Люсі не був бадьорий: «Мабуть, ні. Ти ж знаєш, Росія – то імперія! Це завжди було так.» Проте додала, що їй зовсім не страшно говорити відкрито на вулиці. Якщо ще кілька років тому вона скоріше по-російськи спілкувалася з незнайомими, бо так їй здавалося вигідніше, то в останній час відверто розмовляє на рідній мові.

Але вчора я дізналася, що муку переселення їй все-таки не вдалося обійти: «Дзвоню тобі вже з нової адреси, де я найняла квартиру. Знаходжуся все в Донецькій області, але в неокупованій частині. Я була примушена на таке, бо без пенсії не можна вижити. Надіюся, що це не буде тривати довго.»

На цей раз голос моєї приятельки звучав радісно і оптимістично. Тепер моя Людмила була вже майже не та, бо навіть вже не скаржилася. Мені залишилися в пам'яті такі її гострі думки: «Що ж нам було робити?! Вони занадто зацькували Україну! Я вже не змогла там терпіти, як вони про нас по радіо сміють теревити – одні пакості!»

Таким чином, я заставила себе пильніше слухати новини Українського Радіо, щоб почути детальніше про становище на тимчасово окупованих територіях: як про нові втрати, так і про нові визволені селища, про заснування нової української радіостанції, яка передаватиме новини і для тимчасово захоплених місцевостей, про гуманітарну допомогу від других країн для населення і т.д.

Дай Господь, щоб надія зростала і щоб правда прибула до невинних українців!

Валерія ШОВКАЛЮК

ТРАФУНКИ – МАЙЖЕ АНЕКДОТИЧНІ І СЕНТИМЕНТАЛЬНІ

ДІДЬЧЕ ОКО

Ми вже у п'ятому класі і відтепер у нас буде новий предмет – вивчатимемо російську мову, та не з пані Михайлиною Клівець, бесарабкою, дружиною відомого серетського лікаря, а з молоддю вчителькою, випускницею Серетської педагогічної школи /румунської/. Вона перший рік за кафедрою і мала б навчати першокласників, але викладачів російської бракувало, бо в той час у V-VII класах, у ліцеї, педшколі російська мова була обов'язковою. Інша іноземна мова, німецька, викладалася тільки у ліцеї.

На партах у нас – підручники з російської: «Родная речь». Підручник грубезний, радянський, десь біля триста сторінок. Призначений він для радянських п'ятикласників з Москви, Ленінграда, а не для учнів-українців з Серету. Але в ті роки в українських школах Румунії – від першого /Букварі/ до найстарших класів – підручники були радянські. У ліцеї ми вивчали фізику, хімію, географію, історію за радянськими підручниками. Розуміється, з того грубезного підручника російської мови ми не вивчали й чверті уроків, та інших посібників тоді не існувало.

Можливо, цей пояснювальний вступ нудний, але мало хто ще пам'ятає початки освіти рідною мовою – українською.

Отже, чекаємо із зацікавленням нашої нової вчительки і загадкової для нас мови. Та ось і перший урок з молоддю вчителькою. Вона не чужинка, а з моїх рідних Руснаків, українка, дочка статечного господаря, перша інтелектуалка свого роду.

Звертається до учнів то порумунськи, то по-українськи /місцевою говіркою/, хвилюється, очевидно, російська мова і для неї нелегка, бо скільки можна вивчити за три уроки на тиждень у педшколі.

Все було б гаразд, якби у нашому класі не було такою шибайголови і заводія всіляких витівок, як Сяндик Сурмей з кварталу Руйна.

Сяндик совається за партою, щось шепоче своєму сусідові і по його міміці видно, що щось замишляє, кортить йому щось устругнути, але чекає якоїсь зачіпки. А предметом цієї зачіпки мусить обов'язково бути молода вчителька, яка мило усміхається, читаючи імена учнів з каталога. Усмішка її щира, видно, старається завоювати прихильність класу.

Та, як на біду, один верхній передній зуб в учительки не натуральний, він «убраний» у сріблястий метал. І коли вчителька вимовляє ім'я Сяндика Сурмея, той підводиться і випаює:

– Пані, ваш зуб блищить, як дідьче око!

Клас вибухнув реготом, хлопці затупотіли ногами від захвату – Сурмейко знову показався!

Молода вчителька розгубилася, сама не знає – сміятися їй, чи плакати?

На жаль, мені не запам'яталося, як вона виплуталася з тієї халепи. Пам'ятаю тільки, що у шостому класі нашою вчителькою російської стала Михайлина Клівець, яка була і нашою класною керівницею, а з нею наш Сурмейко не насмілювався «жартувати».

А Сяндик Сурмей, закінчивши семірічку, кудись подався і я втратив його з виду.

СТРАШНЕ СЛОВО – СЛОВО-ТАБУ

З далекої Полінезії до нас дійшло загадкове слово табу, яке у первісних народів означало заборону певних дій, порушення якої нібито жорстоко каралося. А в переносному – це щось

заборонене і те, чого не можна торкатися /певної теми, розмови, речі/.

І зараз часто вимовляємо це слово з певного приводу, не задумуючись над його сакраментальним змістом.

Пригадалося воно мені під час заду-

шевної розмови з двома колишніми шкільними колежанками, коли ми пригадували різні знакові трафунки з далекої юності.

– А скажи ти мені, Л., – звертаюся до колишньої білявки з синіми очима, а тепер поважної дами, за якою умлівало моє серце у сімнадцять літ, – якого слово ми найбільше тоді боялися?

Колишня білявка з синіми, як небо, очима, задумується – нелегко з буйного напливу спогадів вирізнити не тільки слово, яке, можливо, у пору першого дівочого цвітіння боляче вразило їй серце, нелегко навіть оживити якийсь разючий момент, який врізався у пам'ять.

Та друга колежанка, чорнявка, за якою табуном ходили хлопці, догадливіша:

– Знаю те слово, це «адіо», страшне слово.

Слово «адіо» /з французького «адьє», увійшло у «лексику» ліцеїстів, мабуть, з кінофільмів чи любовних романів, не маючи рівнозначного смислового заряду в українській мові, бо наше «прощавай» не має зловісного звучання.

Отож, коли дівчата починали наливатися соками майбутньої жіночності, а в хлопців починав грубшати голос, пробивалися вусики і на бороді виступав густий пушок, готовий по першому дотику бритви, між ними виникали ідилії. Вподобав ліцеїст якусь з дівчат, він пише їй «листа», пропонуючи «дружити». Склавши той «любовний лист» трикутником, вручає його найкращому другові «по секрету», а той так же вручає його «обраниці серця», яка приймає «дружбу», або відкидає її.

І так народжувалися ідилії, які майже ніколи не тривали довго, бо юність мінлива, уподобання скороминучі. Нова пара могла розійтися без сліз, без безсонних ночей, та коли все ж таки між дівчиною і хлопцем народжувалося юначе кохання і хтось із них зрадив, тоді розрив скріплювався «страшним словом» – «адіо». Це був кінець, це була маленька «трагедія». Бо після «страшного слова» – не було вороття.

Незалежно хто «зрадив», він, чи вона, листа з «страшним словом», за дивним правилом, майже завжди писала дівчина, з боку хлопця такий жест уважався нешляхетним. Лист міг містити пояснення, але здебільшого він містив тільки одне слово – страшніше за все на світі.

Михайло МИХАЙЛЮК

Когуті перехитрив лиса

Українська народна казка

Давнього часу сидів в одного ґазди когут на яблуньці коло хати. Нараз надбіг відкись дуже голоден лис та й вздрів когута, та й погадав собі: «Ото була би добра їда з когута, коби лиш мож його якось відти з дерева дістати на землю».

Хитро обіздрівся лис і пішов під ту яблуньку, що на ній сидів когут, та й зазирає до когута д'горі, а когут підлетів ще вище, як вздрів лиса, щоби бути безпечнішим перед своїм ворогом. Але лис узявся на спосіб і зачав до когута говорити:

– Чого ти ся, побратиме, мене боїш і не ідеш на землю д'мені, щоби ми собі разом щось побесідували та порадилися, але втікаєш чимраз вище на дерево? Хіба ти не чув, що межі звірами вже мир став, що вся звірина має жити по-братськи й не можна вже одні одним кривду робити, а нам, лисам, курей їсти!

Та когут був таки недурний і відповідає:

– Та я про такий мир ще нічого не чув. До нас такий бефель не доходив.

– Як то,– ніби з обуренням перервав знов лис когутові,– може бути, щоби ти про цей мир нічого не чув? Та же то наш

король звірячий – лев – видав такий бефель, і так мусить бути. Хто би того не слухав, смертю умре.

– Ні, я таки нічого не чув про це,– відповів когут лисові і кудись далеко задивився в той бік, де був ліс.

– А що ти кудись задивився і не ідеш д'мені? – запитав лис когута, як уздрів, що когут так ся приязно дивить у ліс, а й лис зачув брехання котюг та й крик людей.

– Куди я ся дивлю? – зачав спокійно говорити когут до лиса.– Ади, генде з лісу ідуть стрільці з котюгами, то я ся на них дивлю, як вони файно сюди просто на нас ідуть.

– Ов,– обізвався настрашено лис,– коли

так, то ти будь здоров, а я втікаю борше отуди геть з-перед котюг.

– Та чого втікаєш? – успокоював когут лиса на збитки вже.– Та же тобі котюги нічо не скажуть, коли ти мені кажеш, що король звірячий лев видав гострий бефель про мир.

– Ага, нічо не скажуть,– відворкнув злісно лис,– ану ж, котюги не дістали ще того бефелю, може, до них сюди ще цей бефель не дійшов, і можуть з мене зараз шкіру здерти.

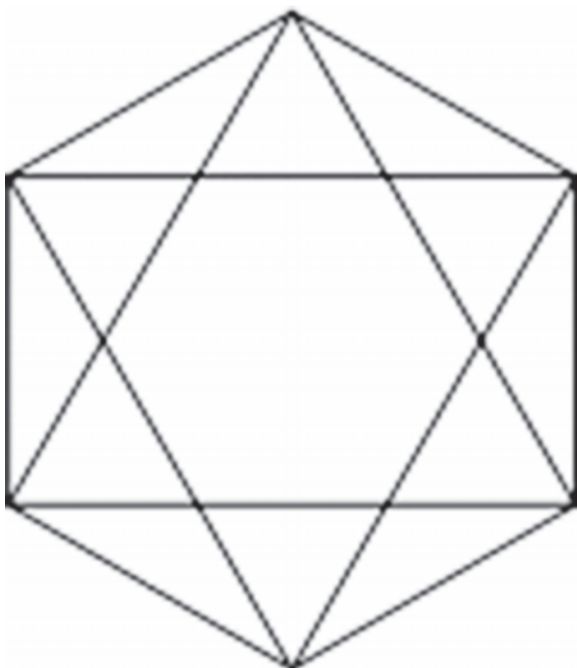
Хитрий лис утік злісний до лісу, що не вдалася йому штука здурити когута і ще мало смерті не пожив. А когут лишився далі на яблуньці, сміючись з лиса, як той рвав перед котюгами.

МОЗАЙКА З ТРИКУТНИКІВ

Полічіть, скільки трикутників у фігурі, яка зображена на малюнку:
Складність головоломки: 6.
Відповідь:

ижинтлжидт зз

СКІЛЬКИ ГОРОБЦІВ ЗАЛИШИЛОСЯ?

На дереві сиділо 6 горобців. Стрілець, вистрілюючи, влучив у двох із них. Скільки горобців залишилося на дереві?

Складність головоломки: 2.
Відповідь:

иитлгелоп иші інісі полетіли

ЧИ МОЖНА ПОДІЛИТИ ЯБЛУКА?

У кошику лежать 5 яблук. Чи можна поділити їх порівну між 5 товаришами так, щоб одне яблуко залишилося в кошику?

Складність головоломки: 3.
Відповідь:

Можна. Одному з товаришів дають яблуко з кошиком.

* * *

Яке українське чоловіче ім'я можна однаково прочитати з обох боків: зліва направо та справа наліво?

Складність головоломки: 3.
Відповідь:

шилиця

СКІЛЬКИ ЛЕТИЛО КАЧОК?

Летіла група качок. Одна попереду, дві позаду; одна позаду і дві попереду; одна між двома і три в ряд. Скільки летіло качок?

Складність головоломки: 4.
Відповідь:

Летіли одна за одною три качки.

ДО 80-РІЧЧЯ МИХАЙЛА І АРТЕМІЗІЇ ҐЕОРГІЙ

*«На довгий вік, на многії літа,
На шану від людей, тепло родинне,
Стелися, доле, крізь усе життя
Лише добром для доброї людини!»*

Моє слово буде про учителя, старанного і дбайливого господаря і товариша по роботі Михайла Ґеоргія з буковинського села Бродина, котрому 7 березня сповнився 80-річний ювілей.

Дитинство і юність Михайла були нелегкі. Коли йому було тільки шість місяців відходить у вічність його мати.

Хто далі доглядатиме дитину? Нарешті зобов'язалась сестра матері, але її чоловік не був зовсім згідний із рішенням дружини. У великих недостатках виростав хлопець. У школі був відмінником. Щастя від Бога, що був здоровий. Коли поступив до Серетської української педагогічної школи, помирає його батько і Михайло залишився круглою сиротою. Як відмінник у навчанні одержував допомогу від держави і так закінчує педагогічну школу, яка мала гуртожиток та їдальню. Тут сільські діти жили протягом шкільного року.

Але випусник з дипломом учителя задумав стати офіцером. І так, на підставі експертизи та політичної перевірки родичів та всієї родини, внаслідок позитивних результатів вступного іспиту, стає учнем офіцерського училища. Молодий учень не мав ані «франка», як кажуть у його селі Рогожешти, тепер Ботошанського повіту. Тому після закінчення першого року подає заяву про відчислення з училища через матеріальні нестатки. Йому дозволили відтягнутися без повернення витрат, але зобов'язують виконати військову повинність. Тоді хлопці служили у війську два роки. І так, М. Ґеоргій став солдатом.

У 1960 році Михайло починає учительське життя, до якого був приготовлений протягом чотирьох років у Серетській педагогічній школі. Два роки працює у семирічці с. Арджел, що у Сучавщині.

Із 1962 р. працює у восьмирічці с. Бродина, де одружується з учителькою Артемізією (з дому Доленчук).

Мають тільки одного сина, Дана, інженера механіка, який має свою фірму і живе у місті Бистриця.

Можна сказати, що життя Михайла Ґеоргія пов'язане із спортом і господаркою.

Понад 20 років був викладачем фізкультури і спорту.

Кілька років був директором будинку культури в Бродині і бібліотекарем.

Був всебічним атлетом, грав у волейбол, гандбол, був знаменитим лижником, із учнями та сільською молоддю брав участь у різних змаганнях, організованих Міністерством освіти, де завжди завоював перші місця.

Допомагає людям у тяжких моментах. За ці добродійні вчинки все село його поважає.

Не забудьмо, що учитель Михайло Ґеоргій є засновником

організації СУР, бере активну участь у різних подіях нашої організації на різних рівнях.

Артемізія Ґеоргій, з дому Доленчук, народилася 7 липня 1937 року у сучавському селі Дарманешти. Після семирічки у рідному селі, закінчила у Сереті українську педагогічну школу. Була призначена учителькою в українське гуцульське село Бродина. Оскільки у той час бракувало викладачів російської та румунської мови, молода учителька викладала у V-VII класах обидві мови. У 1957-1960 роках пані Артемізія викладала у нашому класі російську, українську, а також румунську, що дало мені змогу поступити до Сігетської педагогічної школи з високими оцінками. І моїй дружині, на чотири роки молодшої від мене, пані Артемізія викладала протягом чотирьох років румунську мову. До педагогічної школи у Сучаві з Бродини представилися три кандидатки і вони успішно склали вступні екзамени. «Якби румунської мови не навчала нас пані Мізя, ми не стали б учительками», – пригадують Кризантема, Вікторія, Ґертруде та моя дружина Олена.

За кафедрою пані Артемізія була вимоглива, на уроках учні «упрівали», але засвоювали їх так ґрунтовно, що вдома мали час допомагати батькам у господарстві.

Пані Артемізія віддала понад 40 років вихованню дітей у селі Бродина.

Пані Артемізіє, ваші бувші учні вітають вас із славним ювілеєм, бажаючи здоров'я, всіляких газдів і божого благословення. Ваші роки – то ваш скарб, якому ціни немає. Ми пишаємося Вами разом громадою села Бродина. На многії та благії літа!

З роси і води!

Юрій ЧИґА

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:
E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

ISSN 1223-1614

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România